

مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهر تهران

بنام خدا حکمروایی و حقوق شهری

گزارش نشست

شناسنامه:

عنوان: حکمروایی و حقوق شهری
 تاریخ برگزاری: دوشنبه ۱۳۹۹/۵/۲۶
 مدت زمان برگزاری: ۱ ساعت و ۴۵ دقیقه
 محل برگزاری: مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهر تهران - به صورت برخط
 گروه های مخاطب: معاونت برنامه ریزی و توسعه شهری، شهرداری های مناطق، دانشجویان مدیریت شهری، برنامه ریزی شهری، حقوق و شهرسازی
 تعداد مدعوین و شرکت کنندگان: ۵۰ نفر

سخنرانان نشست:

- جناب آقای دکتر غلامرضا کامیار؛ دکتری حقوق از دانشگاه ژان مولن فرانسه مدرس دانشگاه الزهرا و پارس، مؤلف کتاب حقوق شهری
- جناب آقای دکتر سید محسن بهشتیان؛ دکتری حقوق خصوصی و عضو هیئت علمی دانشگاه
- جناب آقای دکتر کرامت الله زیاری؛ استاد تمام و متخصص در برنامه ریزی شهری، منطقه ای و آمایش سرزمین و رئیس دانشکده جغرافیای دانشگاه تهران و رئیس کارگروه علوم جغرافیایی دانشگاه ها، در دفتر برنامه ریزی و گسترش آموزش کشور
- جناب آقای مهندس مصطفی بیگی؛ مدیر مطالعات و برنامه ریزی توسعه شهری و منابع انسانی مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهر تهران

چکیده نشست:

پیش نشست حکمروایی و حقوق شهری به جهت فتح باب گفتگوی صاحب نظران برای برگزاری نشست جشنواره پژوهش و نوآوری در مدیریت شهری با در نظر گرفتن ابعاد مختلف حقوقی اداره

مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهر تهران

تهیه کننده:
 مدیریت مطالعات و برنامه
 ریزی توسعه شهری و توسعه
 منابع انسانی

زمینه:
 حکمروایی و حقوق شهری

تاریخ:
 ۱۳۹۹/۰۵/۲۶

شهر با تأکید بر تحقق حکمروایی و شرایط و بسترهای جامعه شهری ایران است و در پی بررسی وضعیت موجود و مسیرهای پیش رو تحقق حکمروایی خوب شهری در کلان‌شهر تهران پرداخته است.

در ابتدای نشست جناب آقای مهندس بیگی (دبیر محترم نشست و مدیر محترم مطالعات و برنامه‌ریزی توسعه شهری و منابع انسانی مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران)، به معرفی سخنرانان و موضوع و مسئله اصلی این نشست پرداختند و در ادامه و امید است در این جلسه این امکان برای برقراری ارتباط، انعکاس یافته‌های پژوهش و مشکلات مربوطه فراهم گردیده و نسبت به کاربست محور کردن و دانش‌بنیان کردن اقدامات مدیریت شهری در جهت استقرار حکمروایی تلاش جدی و مداوم صورت گیرد.

گزارش مطالب ارائه‌شده در نشست به ترتیب سخنرانان:

مهندس مصطفی بیگی، دبیر کمیته‌ی پژوهشی مدیریت و برنامه‌ریزی شهرداری تهران و دبیر نشست:

در چند سال گذشته، شهرداری تهران نشست‌ها و پژوهش‌هایی را تحت عنوان حکمروایی شایسته (خوب) شهری، در حوزه مدیریت و برنامه‌ریزی به انجام رسانیده و به‌صورت مستمر، کماکان در سرفصل کاری خود دارد و در قالب برنامه‌های دوم و سوم توسعه شهر تهران، شهرداری تهران از طریق معاونت برنامه‌ریزی و توسعه شهری و امور شوراهای، این مهم را دنبال کرده و از این حیث، جزو معدود دستگاه‌های اجرایی کشور است که در جهت تغییر پارادایم‌های مدیریتی، به صورت پیوسته فعالیت داشته است و اگرچه در ابتدای راه قرار دارد اما توانسته است، ضرورت توجه به این مسئله را در اداره شهر، مدیریت شهر و بعد حکمروایی شایسته‌ی شهری، طرح نماید.

شهرداری تهران، بر این باور است که «حکمروایی شایسته‌ی شهری» شکل نخواهد گرفت مگر اینکه الزامات و زیرساخت‌های مربوط به آن مورد توجه قرار گیرد و اساسی‌ترین این زیرساخت‌ها فرهنگ است و علاوه بر تعاملات و تناسبات فرهنگی و اجتماعی بین کارکنان و مدیران شهرداری، موضوع مهم‌تری که این تناسبات و روابط را به هم پیوند می‌دهد، می‌بایست مورد توجه قرار گیرد و آن چیزی نیست جز «حقوق شهری» که بر اساس آن روابط فی‌مابین همه‌ی ذینفعان و ذی‌حقان حقیقی و حقوقی شهر، تعریف و تنظیم می‌شود. بر این اساس مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران، در سال جاری نیز بر آن شد که مقوله‌ی حکمروایی شایسته‌ی شهری را این بار از منظر حقوق شهری مورد واکاوی قرار دهد تا بیش از پیش به بررسی ابعاد گوناگون آن و تعمیق و درک موضوع مبادرت ورزد. همان‌طور که می‌دانیم، پس از انقلاب مشروطه ادبیات حقوقی ایران، شکل گرفت و بر پایه‌ی حقوق شهروندی، روزبه‌روز غنی‌تر گردید به‌نحوی که هم‌اکنون قوای سه‌گانه، خود را به‌صورت تمام و کمال متولی صیانت از حقوق شهروندی می‌دانند.

حقوق شهروندی، ناظر بر مسائل تابعیتی و مسائل سیاسی است چراکه برای نخستین بار و به‌صورت جدی در کشور فرانسه و با طرح موضوع آزادی بیان و اندیشه مطرح شد و در سراسر جهان نیز به همین شکل گسترش یافت.

تهیه کننده:
مدیریت مطالعات و برنامه
ریزی توسعه شهری و توسعه
منابع انسانی

زمینه:
حکمروایی و حقوق شهری

تاریخ:
۱۳۹۹/۰۵/۲۶

آنچه از حقوق شهروندی، در حوزه ی مدیریت شهری مطرح هست، مباحث مرتبط با مأموریت های چندگانه ی مدیریت شهری است و ناظر بر روابطی است که متضمن تأمین حقوق متقابل شهر، شهروند دولت و شهرداری بر همدیگر، می باشد. موضوعی که در منشورهای بین المللی هم بر آن تأکید شده است اما متأسفانه آن بخش از حقوق شهروندی که معطوف به مقوله ی حقوق شهری است، به ویژه در آن گونه که بتواند زیرساختی اساسی برای اجرای ابعاد گوناگون حکمروایی شایسته شهری گردد، در ایران، یا ناشناخته مانده و یا مغفول مانده است و در کشور ما، ذهنیت همگانی در مورد حقوق شهروندی، همچنان به مسائل سیاسی محدود می شود فلذا جهت تغییر این پیش زمینه ی ذهنی، لازم است که طرح و توسعه ی «حقوق شهری» که زیست بوم هشتاد درصد از جمعیت کشور، یعنی جمعیت شهرنشین را در پی خواهد داشت، مورد توجه ویژه مدیریت شهری، به ویژه مراکز مطالعاتی و برنامه ریزی آن ها قرار گیرد.

مرکز مطالعات برنامه ریزی شهرن

تهیه کننده:

مدیریت مطالعات و برنامه
ریزی توسعه شهری و توسعه
منابع انسانی

زمینه:

حکمروایی و حقوق شهری

تاریخ:

۱۳۹۹ / ۰۵ / ۲۶

جناب آقای دکتر کرامت الله زیاری؛ استاد تمام و متخصص در برنامه ریزی شهری، منطقه‌ای و آمایش سرزمین و رئیس دانشکده جغرافیای دانشگاه تهران و رئیس کارگروه علوم جغرافیایی دانشگاه ها، در دفتر برنامه ریزی و گسترش آموزش کشور، مؤلف و مترجم ۴۸ جلد کتاب و حدود ۴۵۰ مقاله علمی پژوهشی و مجری حدود ۳۰ طرح جامع و تفصیلی شهری و ملی و منطقه‌ای در کشور بوده است:

حکروایی شایسته از سال ۱۹۸۰ در آفریقا آغاز می شود. شهرها یک سیستم باز بود. بسیاری از مقالاتی که در دوره ی کارشناسی ارشد در ایران به رشته تحریر درآمدند بین حکروایی و حکمرانی تفاوتی قائل نشدند. حکروایی شهری شامل نهادهای رسمی الزامات غیررسمی، سرمایه های اجتماعی و شهروندان و مجموع روش های برنامه ریزی و حقوق شهری است که باهم مدیریت شهری را تشکیل می دهد. حکروایی شهری متأسفانه تحقق پیدا نکرده است و در کشور ما در اول راه است که هم جامعه شهری و هم مدیریت شهری و هم ذینفعان شهری را شامل می شود و نهادهای دولتی و خصوصی و تغییرات نهایی شهر شامل می شود. حکروایی را باید از منظر شهری و روستایی، منطقه‌ای و ملی و سازمان های اجتماعی موردبررسی قرارداد؛ اما حکمرانی یک برخورد از بالا به پایین و تمرکزگرایی است و با حکروایی تفاوت دارد. حکمرانی همان نظام یکه سالاری و دیوان ساری حاکم است و در فرهنگ ایرانیان وجود داشته و بر پایه حکم دادن و دستور دادن است و با نظام حکروایی شهری تفاوت دارد. این پارادایم باید تداوم پیدا کند و ب سمت حکروایی حرکت نماییم. حکروایی چند اصل دارد:

مشارکت و پاسخگویی شفافیت مسئولیت پذیری، اثربخشی، کارایی، عدالت و برابری، قانون مدار - که در حکروایی شهری مهم است.

حقوق شهروندی به صورت عام باید رعایت شود چراکه مسئولیت های اجتماعی در شهر است. شهروند در مقابل حکروایی شهری حقی دارد. شهروند تهرانی و ایرانی هم حق دارد و هم وظایفی را بر عهده دارد. مؤلفه های حقوق شهری آزادی، آگاهی از حقوق و مطالبه گری از مدیران است که در تهران ما از مدیران شهری مطالبه گری نکرده ایم و باید این مطالبه گری به وجود آید. تشکیل نهادهای مدنی، آگاه سازی و شفاف سازی، ایجاد شهر هوشمند و الکترونیکی کردن امور و اصلاح قوانین حکروایی مانند قانون شهرداری ها است.

ما باید به دستورالعمل های ملی و منطقه‌ای و محلی در اداره شهر تهران برسیم. ما در میان طرح های ملی بحث آمایش سرزمین راداریم که این مسئله از سال ۱۳۵۴ در ایران آغاز و در سال ۱۳۵۶ توسط فرانسوی ها به پایان رسید و مجموعه های خوبی را در ۱۲ جلد تهیه کردند بعد از انقلاب در سال ۱۳۶۲ و به ویژه در سال ۱۳۸۵ و در برنامه های چهارم، پنجم و ششم توسعه، آمایش سرزمین جایگاه قانونی پیدا کرد، اما باین وجود زیرساخت های قانونی ندارد و یکسری دستورالعمل است و اگر اجرا نشود هیچ مانع قانونی در این رابطه وجود ندارد. یکسری ضوابط در این زمینه وجود دارد و باید این مسئله به قانون تبدیل شود. در کشورمان ما شورای عالی برای آمایش سرزمین راداریم که یکسری قوانین را مطرح می کنند که باید این قوانین روشن باشد که جنبه ی اجرایی داشته باشد. در ایران از سال ۱۳۲۷ تا حال حاضر، برنامه ها و طرح های ملی و منطقه‌ای و محلی و ۱۱ برنامه توسعه ملی راداریم که ۵ برنامه در قبل از انقلاب و ۶ برنامه بعد از انقلاب برای کشور تهیه شده است و طرح های جامع و تفصیلی برای شهرهای کشور و تهران راداریم. در طرح

تهیه کننده:
مدیریت مطالعات و برنامه
ریزی توسعه شهری و توسعه
منابع انسانی

زمینه:
حکروایی و حقوق شهری

تاریخ:
۱۳۹۹/۰۵/۲۶

جامع شهری، هادی روستایی و خود شهرداری ها قوانین قدیمی است و خلأ وجود دارد و بیشتر دستورات عملی هایی هستند که رابطه حکمروایی و شهروند و حقوق شهروندی را مشخص می کند. ما متأسفانه در داخل کشور انواع شوراهای عالی راداریم: در شهرداری، در کشور شورای عالی محیط زیست، شورای شهر، شورای عالی اقتصاد، سازمان مدیریت و برنامه ریزی، شورای عالی شهرسازی و معماری و یکسری شوراهای و سازمان های موازی نیز وجود دارد که باعث ایجاد تداخل های قانونی می شود. بنده اعلام می کنم مجلس محترم و کمیسیون های امور شوراهای یکبار برای همیشه این قوانین را احیا کنند و قوانین جدید وضع کنند که شهروند از جایگاه حقوقی خود برخوردار شود. از دیدگاه حکمروایی شهری دولت از آزادی عمل کمتری برخوردار است. در صورتی که در حکمروایی، قدرت در بیشتر جاها پاسخگو نیست. متخصصین، اندیشمندان و آحاد مردم در حکمروایی شهری جایگاه ویژه ای دارند.

حتی در سازمان هایی مانند شهرداری علاقه مندیم حکمروایی شایسته بر مبنای مشارکت باشد در نظام شهری کمبود قانونی زیادی وجود دارد. گروه ها دو طیف هستند حاکمیتی و دولتی همه این ها باید جایگاه قانونی داشته باشند. امیدوارم جایگاه نهادهای حاکمیتی مانند دیوان عدالت اداری، بنیاد مستضعفان، استانداری و بخشداری ها و... به لحاظ عملی و قانونی، شفافیت و پاسخگویی به مردم مشخص شود.

بنابراین خلأهای قانونی زیادی در کشور وجود دارد و مدل حکمروایی شایسته که در ایران وجود باید قوانینی که وجود دارد مانند قانون شهرداری ها، آمایش سرزمین و ... به روز شود و الکترونیکی شود و متناسب با نیازهای روز بازنویسی گردند، عدم وجود قوانین در بعد ملی و منطقه ای و محلی در خصوص اجرا و نظارت و بر اجرا کاملاً در کشور مشهود است در دنیا این موارد و مصوبات و تصمیمات را روی سایت ها قرار می دهند و شهروند در جریان حقوق خود قرار می گیرد.

عدم تطبیق قوانین با حقوق شهروندی یک معضل بزرگ است. عدم حمایت ساختار حقوق کشور از طرح های راهبردی یکی دیگر از مشکلات است. طرح های جامع در کشور ما از دهه ۴۰ آغاز شد و تصویب اولین طرح جامع سال ۱۳۴۴ بود. الان حدود ۱۴۰۰ شهر در کشور وجود دارد و بسیاری از شهرها دارای طرح جامع و تفصیلی هستند اما از ساختار حقوقی مناسبی برخوردار نیستند. همین طرح های جامع متناسب با اقلیم مناطق تهیه نمی شود.

در بسیاری از کلان شهرها و شهرهای بزرگ و متوسط دنیا طرح های CDS تهیه شده است، اما در کشورها متأسفانه CDS جایگاه حقوقی و قانونی ندارد و معلوم نیست که شهرداری و یا وزارت راه و شهرسازی و یا کدام سازمان و یا وزارتخانه متولی اجرای آن است. کلان شهرها باید جایگاه قانونی خود را در ارتباط با طرح ها و حقوق شهروندی پیدا کنند و رابطه شوراهای مختلف نیز مشخص شود و تعداد شوراهای موازی کاهش یابند. طرح های جامع باید به روز شوند، چون شرح خدمات طرح های جامع و غیره از الگوهای تیپ قدیمی پیروی می کند و بر اساس منطقه بندی اقلیمی تهیه نمی شود. تمام ضوابط حقوقی و راهبردها و برنامه های این طرح ها در تمامی مناطق با اقلیم های خاص یکی است؛ بنابراین بایستی به سمت حکمروایی شایسته شهری حرکت کنیم و شفافیت و قانون گرایی و برابری و عدالت در حکمروایی شهری ایجاد و اجرا و عملی شود.

مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهرن

تهیه کننده:

مدیریت مطالعات و برنامه
ریزی توسعه شهری و توسعه
منابع انسانی

زمینه:

حکمروایی و حقوق شهری

تاریخ:

۱۳۹۹/۰۵/۲۶

جناب آقای دکتر محسن بهشتیان؛ دکتری حقوق خصوصی و عضو هیئت علمی دانشگاه،

مؤلف و پژوهشگر حوزه‌ی املاک و حقوق شهری:

لازم است جهت محقق کردن آرمان حکمروایی شایسته، قوانین کارسازی تدوین و اجرا شود هرچند که واضح است، تمامی مسئله حکمروایی شهری، صرفاً در «قانون» خلاصه نمی شود و نیاز به فرهنگ سازی نیز یک ضرورت اساسی است. اگر به مرور ادبیات موضوع بپردازیم خواهیم دید که از انقلاب مشروطیت به بعد سیر تحولی در این زمینه وجود داشته به نحوی که در واقع از اصلاح رعیت تا قبل از آن برای خطاب قرار دادن مردم استفاده می شده اما از این تاریخ به بعد عنوان مردم و شهروند، برای مردم استفاده است و روزبه روز شاهد دخالت آرای مردم در حکمروایی شهری هستیم و امروزه شاهد آن هستیم که مطالبه گری به نحو فزاینده‌ای بر ادبیات مردم و مسئولین حاکم شده و مردم از مدیران شهری، انتظارات زیادی دارند که می بایست تناسباتی برقرار گردد که این رابطه به صورت شایسته‌ای ادامه یابد. مخلص کلام مبحث حقوق شهری این است که شهروندان را به نحوی شایسته‌ای در اداره شهرها ترغیب کرد و به همین دلیل، نقش شوراها، به عنوان نماینده‌ی منتخب مردم، در حکمروایی شهری، بسیار موثر است. تا پیش از ایجاد شوراهای شهر در ایران، انجمن های شهری فعالیت داشتند که در سال ۱۳۷۵ شمسی، قانون تشکیل شوراها به تصویب رسید و در زمان ۱۳۷۸ شوراها مشغول به کار شدند ولیکن به دلایل متعدد، شوراها آن طور که باید و شاید، نتوانسته اند نقشی شایسته در حکمروایی و مدیریت شهری ایفا کنند و در برخی موارد شاهد تصویب مصوباتی هستیم که بدون توجه به نیازها و خواسته های مردم و اولویت های تحقق حکمروایی خوب شهری، تصویب شده اند و نیز شاهد آن هستیم که بسیاری از این مصوبات در دیوان عدالت اداری ابطال می شوند که می تواند بیانگر عدم شناخت کافی از قوانین، باشد. یکی از مواردی که شوراها نتوانستند نقش خود را به خوبی ادا کنند مسئله «عوارض» بوده است.

عوارض یکی از منابع درآمدی شهرداری است و در ماده‌ی ۲۹ آئین نامه مالی شهرداری، نیز به آن اشاره شده است. در اوایل دهه‌ی ۱۳۷۰ شمسی، مقرر شد که شهرداری ها خودکفا شوند و به همین دلیل بودجه‌ی دولتی شهرداری ها قطع شد و شهرداری ها، با توجه به ماده ۲۹ آئین نامه شهرداری ها، به سمتی حرکت کردند که درآمدزایی کنند و وضع عوارض، مهم ترین آن ها بود.

پیش از تشکیل شوراها، وزارت کشور که نقش قائم مقام شوراها را بر عهده داشت، اقدام به تصویب قوانینی در مورد وضع عوارض کرد که منشأ پیدایش مشکلاتی در شهرداری ها و مدیریت شهری شد، مثلاً در بدو امر مصوب شد که عوارض می بایست به تصویب ولی امر مسلمین برسد و به دلیل اینکه وضع و وصول عوارض ماهیتی محلی داشت این مصوبه، به دلیل ناکارآمدی اصلاح شد.

به دلیل نگرش سنتی و نگاه تمرکزگرایان به امور، باید گفت، روندی که در دهه ۶۰ و ۷۰ طی شد، با مردم سالاری و جمهوریت، به عنوان اصول «حکمروایی شایسته‌ی شهری» چندان تناسبی نداشته اند و این مصوبات، پشت درب های بسته و با همان نگاه سنتی «اداره‌ی شهر» تدوین و تصویب رسید حال آنکه انتظار داشتند که شهروندان آن را اجرا کنند و این تناقض تا زمان تشکیل شوراها ادامه داشت.

با ایجاد شوراها، بآنکه این امیدواری ایجاد شد که این نقیصه اصلاح شود اما در برخی موارد شاهد آن هستیم که توفیق چندانی حاصل نیامد و بعضاً، شوراها مصوباتی را از سر گذراندن که خلاف قانون بود و تناسبی با اصل جلب مشارکت واقعی مردم را نداشته است؛ و به همین دلیل و دلایلی مشابه،

ت تهیه کننده:
مدیریت مطالعات و برنامه
ریزی توسعه شهری و توسعه
منابع انسانی

زمینه:
حکمروایی و حقوق شهری

تاریخ:
۱۳۹۹/۰۵/۲۶

روزبه‌روز هزینه‌های اداره شهر و شهرداری‌ها افزایش پیدا کرد اما متناسب با آن درآمد شهروندان افزایشی نیافت و این فشار بر مردم وارد شد و شوراها، دست کم در مقوله‌ی وضع عوارض، به این مسئله توجه چندانی نداشتند. کسی منکر این مسئله نیست که اداره شهر مستلزم کسب درآمد است اما باید به کاهش هزینه‌ها در شرایط فعلی نیز فکر کنیم. مثلاً چرا نباید مسئله‌ی کاهش تولید پسماند را جدی بگیریم؟

اگر به بررسی مصوبات شوراها برگردیم، خواهیم دید، بسیاری از مصوباتی که شوراها در ادوار قبل داشته‌اند، در دیوان عدالت اداری ابطال شده است و رئیس دیوان عدالت اداری، سال گذشته، در نامه‌ای به وزیر کشور از آن وزارتخانه خواست که مصوبات غیرقانونی شوراها را رد کنند. بحث من درباره بخش عوارض است. لذا با توجه به اینکه «بازگشت به قانون و قانون‌گرایی» از جایگاهی رفیع در حکمروایی شایسته‌ی شهری برخوردار است، شوراها نیز، شایسته است که با آگاهی بیشتری به وضع مصوبات بپردازند و این مهم را در نظر داشته باشند که بحث حکمروایی شایسته تنها محدود به مدل مدیریتی شهرداری نیست چراکه این نهاد صرفاً یکی از مجریان قوانین ملی و محلی است و این نهادهای قانون‌گذار، همانند شوراها هستند که باید به‌طور کامل، حکمروایی شایسته‌ی شهری را مدنظر قرار دهند.

در این زمینه، مجلس و شوراهای شهر و هیات عمومی دیوان عدالت اداری و به‌ویژه فرمانداری‌ها و استانداری‌ها که وظیفه‌ی مطابقت مصوبات شورا با قوانین را بر عهده‌دارند، می‌بایست نقش‌آفرینی خود را معطوف به ایجاد زیرساخت‌های قانونی حکمروایی شایسته‌ی شهری و صیانت از آن نمایند.

دکتر غلامرضا کامیار وکیل پایه یک، مدرس دانشگاه و مؤلف کتاب حقوق شهری:

در طی دو دهه گذشته سونامی حقوق شهروندی باعث شده است تا مایکی از مبانی‌ای که به صورت مستقیم مبتنی بر مبانی شهرسازی و حقوق شهروندی است غافل شویم. در حقوق شهروندی ریاست جمهوری نیز به این مسئله پرداخته نشده است. خواستگاه حقوق شهروندی یونان باستان است و در اعلامیه حقوق شهروندی فرانسه نیز آمده است. در متن‌های قانونی حقوق شهروندی با معانی متفاوت دارد. کمر شهرهای ما زیر بار فشارها خمیده است و شهر قانون‌گریز یک واقعیت تلخ است و باید برای علاج آن حرکت کنیم. همان اندازه که قانون مهم است مجریان قانون نیز برای ما مهم است. یک قانون کامل نیاز به یک مجری خوب دارد. ما در ارتباط با مسائل مربوط به حقوق شهری باید مفاهیم استاندارد را به کار ببریم حقوق شهروندی در واقع برگرفته از رابطه و منزلتی است که به اعضای جامعه داده شده است درواقع کرامت و جایگاه انسانی است که به اعضای جامعه داده شده است تا به یک برتری در ارتباط با حقوق دست پیدا کنند. اینکه گفته می‌شوند شهروند نه به معنای کسی که صاحب شهر است مفهوم شهروندی وابستگی به اجتماع است. شهروندی نشانه بلوغ فرهنگی یک جامعه است و نشان‌دهنده یک رفتار متفاوت است. باید بپذیریم حقوق شهروندی یکی از بدیهی‌ترین از حقوق در شهرهاست. حقوق شهروندی یک حق نسبیت پذیر است. حقوق شهروندی از جمله واژه‌های وارداتی است که به درستی در کشور مورد استفاده قرار نگرفته است. وقتی می‌خواهیم از حقوق شهروندی صحبت کنیم باید از حقوق شهرسازی صحبت کنیم.

جمع‌بندی نشست:

در یک جمع‌بندی از نشست آنچه مورد توافق جمع قرار گرفت عبارت‌اند از:

مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهرن

تهیه کننده:

مدیریت مطالعات و برنامه
ریزی توسعه شهری و توسعه
منابع انسانی

زمینه:

حکمروایی و حقوق شهری

تاریخ:

۱۳۹۹/۰۵/۲۶

- حکمروایی شهری شامل نهادهای رسمی الزامات غیررسمی، سرمایه‌های اجتماعی و شهروندان و مجموع روش‌های برنامه‌ریزی و حقوق شهری است هم جامعه شهری و هم مدیریت شهری و هم ذینفعان شهری را شامل می‌گردد.
- حکمرانی همان نظام یکه سالاری و دیوان ساری حاکم است و در فرهنگ ایرانیان وجود دارد و بر پایه حکم دادن و دستور دادن است؛ اما نظام حکمروایی شهری تفاوت دارد. این پارادایم باید تداوم پیدا کند به سمت حکمروایی. چند اصل دارد مشارکت و پاسخگویی شفافیت مسئولیت پذیری، اثربخشی، کارایی، عدالت و برابری، قانون محوری در حکمروایی شهری مهم است.
- منشأ این حکمروایی شایسته از دوران مشروطیت جستجو کرد اما این مهم همچنان در ایران در ابتدای راه قرار دارد.
- بحث حکمروایی شایسته تنها معطوف به شهرداری نیست چراکه این نهاد تنها اجراکننده است نهادهای قانون‌گذار هستند
- حکمروایی شایسته مستلزم قوانین کارساز است. علاوه بر این فرهنگ‌سازی پایه استقرار حکمروایی است
- حقوق شهروندی یک حق نسبیت پذیر است.
- حقوق شهروندی از جمله واژه‌های وارداتی است که به‌درستی در کشور مورد استفاده قرار نگرفته است.
- حقوق شهری یعنی اینکه مردم را به نحوی شایسته‌ای در اداره شهرها ترغیب کند.
- نظام شهری کمبود قانونی زیادی وجود دارد. نقش شوراها در حکمروایی شهری زیاد است.
- تشکیل نهادهای مدنی، آگاه‌سازی و شفاف‌سازی، ایجاد شهر هوشمند و الکترونیکی کردن حکمروایی اصلاح قوانین حکمروایی مانند قانون شهرداری‌ها و همچنین دستورالعمل‌های محله‌ای و منطقه‌ای برای شکل‌گیری حکمروایی در شهر تهران توصیه می‌شود.

مرکز مطالعات برنامه‌ریزی شهری تهران

تهیه کننده:

مدیریت مطالعات و برنامه
ریزی توسعه شهری و توسعه
منابع انسانی

زمینه:

حکمروایی و حقوق شهری

تاریخ:

۱۳۹۹ / ۰۵ / ۲۶

